

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sfîrnari politici.

Lucruri mari se petrec în zilele noastre. Și se petrec cu o iuteală încât abia le poate ține omul în evidență.

După primirea strălucită a regelui României la Berlin și la Potsdam au urmat tractatele comerciale între Germania, Austro-Ungaria, Italia, Elveția și Belgia.

Cea dintâi a produs mulțumire atât în Germania, cât și în România. Ceste din urmă au produs o amestecătură de sentimente, și în Germania își în Austro-Ungaria, asupra căror încă nu ne putem da verdictul cel din urmă.

Pentru-că deși nu avem motive, cu care să putem înfrânge cu totul cele desfășurate de dl Schwennhagen în epistola sa, ar fi cu puțință ca graba, cu care s'au pus la ordinea zilei și cu care se votează în toate părțile tractatele, să fie dictată de alte lucruri, pe care noi laicii în politică încă nu le vedem, care însă în timp scurt pot surprinde lumea și pot fi de o importanță fără seamăn.

Este înverdat, că graba cu care se iau așa dîcînd în biciu tractatele comerciale, le detrage foarte mult din caracterul lor firesc. Am putea dice, că le desbracă cu totul de însemnătatea lor economică.

Modul de procedere cu tractatele la Berlin, la Viena și la Pesta ne lasă impresiunea, că deși tractatele comerciale sînt afaceri economice, în cazul prezent nu se tractează de afaceri curat economică, ci în prima linie de o legătură strînsă între contractanți pentru interese politice și numai politice.

Din punct de vedere economic poate-că e rău, că așa se procedează cum se procedează. Însă din punct de vedere politic poate-că așa se pretinde, poate-că e trebuință neapărată și urgentă ca așa să fie.

Ceea-ce ar ave să dîcî, că sîntem în ajunul unei situațiuni foarte serioase.

Situațiunile serioase în sine nu sînt rele, de care omul necondiționat se se îngrozească. Ele de multe-ori sînt medii, prin care indivizii singurateci și individualitățile mai mari ajung la o însemnătate, la care într-o viață de toate zilele nu ar fi ajuns. Sînt însă periculoase când situațiunile serioase vin și dau peste oameni, care nu sînt harnici de dinsele.

În Austro-Ungaria, dacă va fi să ne aflăm în ajunul unei situațiuni serioase, trebuie să fim foarte îngrijați. Dela nefericitul Beust, de nefericită memorie încoace, monarhia a ajuns pe mâni, care în douăzeci și cinci de ani n'au dovedit, pentru timpuri normale, aptitudine destulă politică. Deci mult ne temem de ceea-ce aceiași vor fi în stare să presteze în timpuri de situațiuni mai grele.

Dincoace și dincolo de Leitha au pornit lucrurile dela început pe dos și tot pe dos merg pînă în ziua de astăzi.

Și dincoace și dincolo s'a proclamat un principiu sublim, principiul îndreptății egale. Însă nici dincoace, nici dincolo nu se observează.

Dincoace îndreptății egale 'i-s'a dat expresiune prin aceea, că sarcini s'au pus în spinarea fiecărui cetățean. Nu întreabă însă nimenea, dacă le și poartă toți cetățenii după-cum pe hărțile sînt îndatorăți a le purta. 'I-s'a mai dat și prin aceea expresiune îndreptății egale, că o minoritate maghiară este pusă se domineze peste majoritatea cetățenilor nemaghiari ai statului.

Bărbații politici ai minorității s'au adevărit că sînt nise adevărați sfîrnari politici. În douăzeci și cinci de ani ei de promovarea binelui în stat, pentru stat, nu s'au îngrijit. Ei, identificînd statul cu rasa lor, s'au pus să grămădească toate bunătățile statului asupra acestora; ear' pe concetățenii lor nemaghiari poreclindu-i de „străini“, de „inimici“ ai statului, 'i-au exclus dela acelea, pînă nu se vor hotărî să între și ei în rasa maghiară și să se facă Maghiari.

Sînt astfel de bărbați politici pentru situațiuni serioase?

Ei și în timpurile cele mai normale fac vrajbă între cetățenii aceluiași stat. Cum vor să ei în timpuri de încercări grele alunga nedumeririle din inimile concetățenilor lor, pe care ei nici de concetățeni nu-i consideră?

Am vădut pe „soarele“ cel nou, care venise la Cluj în săptămîna trecută, și pe aspirantul la portofoliu de ministru-president în Budapesta, cu căta căldură și zel militează, alături cu toți șovinistii, pentru maghiarizarea statului unguresc. Frasele, prin care a voit să mai slăbească încătră accentuarea statului național maghiar, nu sînt de nici

o valoare. Ele au fost dîse ca să fie dîse ceva și în privința aceasta.

Apponyi, renumitul „mare bărbat politic“, se dovedește de un neguțator politic, care umblă cu marfă ușoară de șovinism maghiar și de frase șoviniste. Și nici neguțator cum se cade nu e, ci sfîrnar, care amăgește copii politici d'al de Clujeni, copii politici, care uită de sine cine sînt, unde sînt și a căror înțelepciune și vitejie politică se constituie din spargere de ferestri, din cântece ordinară la adresa Românilor etc. și din îndumnezeirea fiecărui sfîrnar politic, care le scie îndruga cuvinte potrivite cu șovinismul lor.

Să dîcem însă, că contele Apponyi, așa cum scie, dar' umblă după putere, vrea să ajungă la guvern și așa pentru ajungerea scopului își permite mai multe decât trebuie.

Sînt însă cei dela putere mai buni și mai cuminte?

Pentru idei mari, pentru acțiuni mari politice nici ei nu sînt. Toată nișuina, care le frămîntă și lor creerii, nu se duce mai departe decât pînă la concurența în șovinism și în idea de naționalizarea statului unguresc în stat maghiar. Ba pentru-ca slăbiciunea se 'i-s'o dee pe față și se demonstreze lumii, că tot sfîrnari politici sînt și ei, se fac apostoli ai maghiarizării, mai fanatici și mai lipsiți de considerațiuni decât aceia, căror voese a le face concurență.

„Nemzet“ este o dovadă netăgăduită în privința aceasta. După numărul seu dela 15 Decembrie n., în care cu toată serioșitatea arată tendința guvernului de a maghiariza Transilvania, nu se va mai îndoi nimenea de sfîrnăria politică a celor dela guvern.

De independenți nici că mai vorbim. Ignoranța de care e stăpînit un Irányi, capul independenților, despre împregiurările din țările unguresci, dovedită și deunădile în parlament, când întreținea lumea cu discursul despre sinuciderile din armată, nu poate produce lucruri mari. Orizontul cel îngust dintre Tisa și Dunăre nu permite ideii mari, și mai puțin acțiuni politice de oare-care importanță. Nici el și nici ai sei nu se înalță peste sfîrnăria politică care este din șovinism maghiar și din maghiarizare.

Este oare dincolo de Leitha mai bine?

Ni-se părea oare-cînd, că acolo tot sînt și oameni cu vederi mai largi

și mai clare politice. Căci acolo nu se pusese desnaționalizarea la ordinea zilei, cum e pusă dincoace.

Decât și acolo, dacă nu alta, o confusiune babilonică tot există.

Germanii nu se pot înțelege cu Cehii, cu Slovenii. Italianii sînt în ceartă neînteruptă cu Croații. Polonii se nîsuesc a apăsa pe Ruteni, ear' acestia pe Români din Bucovina. Și toată confusiunea aceasta se desvoaltă sub ochii guvernului din Viena, am putea dice cu sprigul lui. Pentru-că și acolo din fruntea afacerilor lipsesc bărbății, care să se scie aventă la o înălțime politică, dela care să conducă la o mulțumire generală toate elementele nemulțumite.

În fruntea afacerilor și acolo sînt numai sfîrnarii, care se îngrijesc numai de ei și de ai lor, cu paguba celorlalți.

Principiul îndreptății egale, precum vedem, și dincoace și dincolo de Leitha nu a ajuns la valoarea sa cea adevărată. N'a ajuns și n'a putut ajunge, fiindcă sfîrnarii politici nu permit ca să ajungă. Lor li-e frică că scapă bucătura din gură și înaintea a torfel de politici bucătura, care o îmbucă ei, totdeauna e mai presus decât interesul cel mare și comun al unei comunități mari politice.

Și totuși principiul îndreptății egale ar fi cimentul, care cimentează statul, cimentează monarhia și o face resistibilă furtunilor din timpuri serioase.

Pentru validitatea acestuia însă ar trebui dați la o parte sfîrnarii politici și făcut loc oamenilor cu vederi largi și clare și cu inimă adevărat patriotică.

Nu mai astfel de oameni sciu salva patria în situațiuni serioase, pînă când sfîrnarii o duc la marginea abisului.

Disolvarea parlamentului maghiar.

Aven astăzi se înregistram mai multe voci oficiale, care vestesc, că zilele actualei case a deputaților din Budapesta sînt numărate. Guvernul contelui Iuliu Szapáry se vede a fi inclinat a disolva casa deputaților și a scrie alegeri nouă în scurtă vreme, chiar acum în timp de iarnă.

Astfel „Pester Lloyd“ dela 20 Decembrie n. își încheie primul articol cu următoarele enunțaiuni destul de lămurite:

II. Răspuns.

Dacă aruncăm o privire scrutoare asupra oamenilor, vedem că de diferite sînt temperamentele, și prin urmare și păreri lor. Să lăsăm dar' libera judecata fiecărui individ și să nu-l forțăm a aproba păreri noastre, dacă cumva acestea sînt opuse opiniunii lui, — ci rămăie fiecare tare în convingerile sale ce 'i-le-a făcut asupra cestiunii. Cu care fată a fost cununat tinărul? Cu cea tristă sau cu cea zimbitoare.

Poate se aibă fiecare dreptate; pe unii zimbetul poate să-i atragă, — pe alții un nor de tristețe să-i răpească! Atîrnă dela natura omului.

Starea în care se afla tinărul nostru era una dintre cele mai compătimitoare. Se vede în mijlocul atîtor femei, între care se află și soția sa, — pe care însă n'o cunoaște; scie că dacă nu va alege pe cea adevărată — va trebui să moară; împăratul îi accelerează alegerea; nici un semn din nici o parte — nimic! Se poate un simț mai înfiorător?

Zărește un zimbet pe buzele unei femei! Să fie ea? — Pe fața alteia ceteșce o adîncă durere! — Care să fie oare? Nu mă îndoiesc deloc, că cea din urmă a fost aceea, cu care el era cununat. — De ce s'a întunecat fruntea ei? — Și cum se nu se întunece, când își vede bărbatul aproape, — de tot aproape de o neîndurată prăpastie, — și ea, care 'l-ar putea scăpa, trebuie să rămână indiferentă ca oricare altă femeie!

De ce a trebuit să fie chiar eu cauza nefericirii sale? De ce prin mine să se stingă o viață atât de frumoasă?!

Dîcem chiar, că dragostea nu s'a putut naște dintr'o singură privire, — totuși unei fe-

„După toate acestea pentru noi nu mai poate fi îndoială, că parlamentul este a se disolva în curînd și nouele alegeri trebuie făcute în cel mai scurt interval admis de lege. O campanie în timp de iarnă la tot cazul este neobișnuită și va fi împrenată cu mai mari osteneți și neajunsuri; însă și stările de lucruri parlamentare și raporturile politice de partid încă nu sînt normale și obișnuite, și dacă e să se sanate, nu este permis să ne spăriem de încordări; și de jertfe mai mari. De astă dată nu e vorba de mai puțin, decât de restaurarea legalității și ordinii parlamentare și de restabilirea autorității și capabilității reprezentanței poporului, ear' acest scop este atât de înalt și de el sînt legate atât de esențiale condițiuni ale puterii și prosperării naționale, încât ar fi lucru de nimic a face lupta pendentă dela anotimp. Dar' despre acest moment ne vom permite a vorbi mai detalit și mai cu stăruință, după-ce parlamentul va fi disolvat. Pentru astăzi în vederea actualei case vom să accentuăm necesitatea: *dellendam esse*. Cu cât mai iute, cu atât mai bine!“

„Neue Freie Presse“ din Viena, ale cărei legături cu guvernul unguresc sînt cunoscute, primesce din Budapesta cu data de 18 Decembrie următoarea telegramă:

Consiliul de ministri a fost astăzi mai multe oare întrunit. Presupunerea generală a cercurilor politice, că acesta s'au ocupat cu disolvarea parlamentului, corăspunde adevărului. Nu se scie încă ce hotărîri a luat consiliul de ministri, dar' este sigur, că guvernul nu va lăsa multă vreme nelămurită opinia publică asupra acestei cestiuni și că disolvarea parlamentului dacă se va face, va urma cu mult mai iute, decum s'a creșut. Ministrul-president contele Szapáry va comunica la timpul potrivit casei deputaților hotărîrile ministerului și va anunța poate chiar mîne această intenție, dacă se va confirma, că contele Apponyi voese să interpeleze guvernul despre disolvarea parlamentului. Cu acest privilegiu însă contele Szapáry va spune probabil numai atîta, că va comunica casei planurile ministerului încă înainte de vacanțele Crăciunului, așadar peste câteva zile.

Independentul liberal „Neues Pester Journal“ dela 19 c. scrie următoarele:

În cercurile politice este generală scirea, că în consiliile de ministri de astăzi și de mîne se va lua hotărîrea definitivă despre disolvarea parlamentului. În ședința de mîne (Sâmbătă) cestiunea devenită acută a închi-

FOIȚA „TRIBUNEI“

Vulturul și țeranul.

— Anecdota. —

În pădure mersă-odată
Un țeran. Cum merge ea
Printre huci ascuns el vede,
Cum un puin de vultur șede.

„Tot fi Dumneșu cu mine“,
Își gîndesce el în sine —
„Ce noroc! Fără să gîndesc
„De găină-un puin găsesc;

„O să-l duc la mine-acasă
„Fac din el găină grasă —
„Nici tu, mîndre împărate,
„N'o să mînci așa bucate“.

Până seara să-l apuce
Găinuța-acasă-o duce,
Vrea s'o 'ngrașe și s'o crească
Și începe s'o hrănească.

Bădișoru-i dă de toate,
Crupe, grâu și orz ce poate;
Vulturășul trist privește
Și bădișii îi vorbesce:

„Nu-s din soiul de găine;
„Vrei tu să mă crești pe mine
„Carne dă-mi, aceea-i hrană
„Ca să-mi fie de prîhană“.

„Tîi-și gîndesce bădișorul,
„Ce boier 'mi-e pușorul.
„Gobae nerușinată
„Să-mi mîncăci ce-ți dau pe dată!“

Vulturul de foame lat
Se încearcă la mîncat,
El se 'ncearcă se silește,
Dară hrana nu-i priesce:

„Bădișor! of! fie-ți milă,
„Nu-mi face atîta silă;
„Carne, carne, bădișor,
„Dă-mi, căci altfel o să mor“.

„Ai vădut ce mai de ofturi
„Ce de vorbe, ce de ofturi!
„Ești găină ca și toate,
„Alta nu-ți dau, nu se poate“.

Vulturul nu mai ruga,
Plin de jele el stetea:
Până ziua s'a sfîrșit
Vulturul a și perit.

C. B. Ceahor.

„Tigrul sau fata?“

I.

Răspuns la foia „Tribunei“ din 27 Septembrie
(9 Octomorie) 1891.

„Pe care fată a ales-o fiul de împărat,
pe cea care a zimbet, sau pe cea cu fața întunecată?“

„Zimbetul chiamă pe iubit; fața întunecată poate fi imputare pentru-că întărdie“.

Cu alte cuvinte poate fi cea dintâi, dar' poate fi și cea din urmă; sau poate se nu fie nici una din amîndouă.

Să dîcem că cineva se află la răspîntiile drumului.

Dintre multe cărări două sînt mai ales ademenitoare: una duce peste câmpii înflo-

rite scaldate în soare, alta pe sub arborii ce-și întind ramurile ca o boltă pe deasupra ei. Cea dintâi prea mult soare, cea de a doua prea mult umbră; — ce ar face?

Probabil că ar lua o a treia cărare, se nu fi făcut și ficiorul de împărat tot astfel? De multe-ori aflîndu-ne în conflict cu două lucruri contrare, le dăm supărați în lături și alegem un al treilea, spre a încheia procesul lui dacă se poate, însă...

Dacă urmărim lupta sufletească a adevăratei soții; părerea mea e, „că pe fața e nu s'a putut oglinda nici suris, nici întunecare, ci mai curînd o frică mare, căci aici era viața unui om în pericol.

„Toți se grăbiră a stringe mîna mirelui, care alese din rînd tocmai pe fata cu care fusese cununat“ — „din rînd“ probabil deci că a ales alta, nu din cele două, căci în rînd erau multe frumoase.

Și earăși într'alt loc dîceți: „dar' chiar când cei soli ar fi trăit se se gîndească mereu la ce vor răspunde, greu de creșut că ar putea da răspuns“.

În adevăr căci obiectivitatea întrebării 'i-ar fi dus în rătăcire; eu cred că fiul de împărat nu a ales nici pe care a zimbet, nici pe cea cu fața întunecată, ci o a treia din șirul frumoaselor.

Până a afla care a fost adevărata mireasă, feliicit pe ficiorul de împărat, care a scuit așa minunat alege; și îi poftesc celui de al doilea, ca deschișându-se ușa cea cu pricina să fie îmbrățșat, — nu de lighioană sîlbatică, ci de brațele albe ale frumoasei sale mirese.

Alexandrina Cuntanu.

mei este cu mult mai bună și iubirea ei cu mult mai adîncă decât să rămînă rece în fața unei scene atât de mișcătoare, — a simții pentru el ca pentru un om, dacă nu ca pentru bărbat.

Și earăși poate a ajuns o întâlnire pentru-ca inima ei să bată numai pentru el, și atunci:

„Iubirea adevărată plînge“.

Se poate chiar, că ea voind să scape de sub stăpînirea unui împărat atât de brutal, să se fi întristat acum de frică, că nu o va alege pe ea, și astfel viața ei chinuită își va urma drumul lung și greu.

Toate aceste simțiri n'au putut să provoace altceva, decât o durere adîncă pe fața nefericitei femei.

Dar' s'o privim puțin pe cea zimbătoare! Ce zimbet a putut fi acela? Nimic altul, decât al invidiei sau al părerii de bine pentru starea critică a tinărului, care pentru ea era acum perdut.

Presupunem pe acele două femei rivale în frumusețe, — cea veselă cu zimbetul ei n'a voit decât să-l amăgească — s'o aleagă pe ea și astfel să cadă prada unei nefericiri cauate de mîna ei. Poate ea ar fi dorit să fie cununată cu el!

De ce a fost cealaltă preferită?!

A putut chiar să fie silită de împărat să reducă pe tinărul, ca astfel să-și stîmperă dorul de a vîrsa sîngele oamenilor nevinovați.

Îți pare o ironie a sorții să vezi fețe vesale, când în interiorul tău se petrece o luptă atât de grozavă! Și acel zimbet numai sub impresiunile mai sus numite a putut să aibă loc într'un moment atât de decisiv.

derii parlamentului va fi adusă și în plenul parlamentului. Se dice, că contele Apponyi va adresa ministrului-președinte o întrebare directă, și nu se poate presupune, că contele Szapáry nu va răspunde la întrebarea șefului partidului național. Despre răspunsul de mâine al ministrului președinte circula versiuni diferite, dintre care cele mai vrednice de credință spun, că contele Szapáry va răspunde la interogația lui Apponyi, dar nu va face declarații definitive. Toate cercurile politice stau altcum sub impresia, că zilele actualului parlament sunt numărate. După o versiune propagată în cercurile cele mai bine informate, parlamentul va fi dizolvat la 20 Ianuarie după care alegerile se vor face la sfârșitul lui Februarie. Lucrările ambelor case ale parlamentului se vor mai extinde numai asupra convențiilor comerciale și asupra legii despre regularea leilor funcționarilor. Pe rezolvarea acestui proiect guvernul pune oarecare pond, căci el voese să influențeze alegerile viitoare. Ne aflăm anume în stadiul, în care alegerile viitoare își aruncă umbra nu numai asupra discursurilor rostite, ci și asupra proiectelor de lege prezentate. Discursurile opoziționale de corteșire corespund proiectului de lege de corteșire...

Bismarck și convențiile comerciale.

Reproducem după „Kreuzzeitung“ partea esențială a discursului rostit de principele Bismarck deputatului orașului Siegen, despre care am fost făcut deja amintire.

Am eșit din raporturile oficiale cu industria și nu pot interveni pentru ea nici acum la Berlin. Dacă m'aș duce acolo și aș deschide gura în Reichstag, ar trebui să mă opun mai energic politicii dominante, decum ar fi corespunzător poziției și trecutului meu. Sau ar trebui să tac, sau să vorbesc cum cuget. Dacă fac aceasta din urmă, ar avea în jos, în sus, în afară și în lăuntru o greutate, cu care încă nu mă pot obicui. Se poate că voi fi pus înaintea necesității de a învinge acest sentiment subiectiv. Pentru astași aș dice numai: *Nondum meritis*. Dacă aș merge la Berlin și aș interveni pentru agricultură, mi-s-ar dice: *Vous êtes orfèvre monsieur* și îngrijirile mele ar părea interesante. Cu atâta lucru ar fi terminat. De aceea, dacă m'aș duce, aș interveni mai mult pentru politică și pentru interesele industriei, decât pentru ale mele. Agricultură și altcum este obicinuită a fi copilul vitreg al birocrației, care îi impune sarcini fără de bunăvoință și cunoștință de cauză.

Dar' sunt o mulțime de industrii, care sunt păgubite prin unele proiecte. Unele au obținut favoruri. Cât de mari sunt acestea în total și cât de mare este de altă parte dezavantajul ce ne va aduce concurența austriacă, pusă în condiții mai bune, și că puterea de consumare a Austriei pentru produsele noastre mai poate crește, și într-cât importul nostru în Austria este transis pentru Balcani și Orient, aceasta până acum nu o pot judeca. În lista mărfurilor industriale sunt vr'o 30, a căror vamă se va reduce. Dar' câtă vreme industriași interesați nu se

plâng înșiși și nu se adresează la deputații lor ca să intervină pentru ei, nici eu nu mă pot obrade. Pentru aceasta nu sunt destul de cunosător de cauză. Cine este industria între d-voastră? (Răspuns: Mai toți.) Atunci veți vedea lista și nu veți putea tănuți, că nu avem să facem înlesniri esențiale numai industriei austriece și italiene, ci și celei franceze și engleze, ba chiar și celei americane, în ciuda bilului Mac Kinley. Căci convențiile încheiate cu aceste state nu se pot rumpe. Americanii au câștigat în conțența dela 1885 dreptul națiunii celei mai favorizate, prin urmare după primirea convențiilor vor importa după tarifele cele nouă. A le refusa aceasta sub pretexte, s'ar interpreta ca rupere a convenției. Pentru care dintre industrii constituie aceasta un pericol și care este mai puțin păgubite nu pot judeca și mi este inexplicabil, cum voese Reichstag-ul să o judece așa curând. Lucrul cel mai neliniștor este abdicățiunea Reichstag-ului, dacă voese să examineze în câteva zile și să facă instituție permanentă, ceea-ce au elaborat în tănuță într'un an de zile domnii dela masa verde. Cine a proiectat toate aceste schimbări și dispozițiuni? Consilierii intimi exclusiv consumenți, la care se nimerescă cuvântul biblic: Nu seamănă, nu seceră, nu adună în hambare — domnii pe care nu-i stringe păpușul, care-l croiesc pentru piciorul industriei. Birocrația este, de care bolim pretutindenea.

Nu aș fi avut nici când curajul să fac pentru 12 ani săritura în întunec. Neajunsurile nouelor convenții se vor ivi curând în practică, și atunci voi fi memodificabile. A le vedea acum, înainte de stabilirea definitive, nu mai este timp pentru industrie. Căci până acum toate au fost secret. Dacă se dice, că sub guvernul de mai înainte s'a observat aceeași tactică a tănuirii, apoi este o ficțiune. În 1878 am început cu aceea, că am pus cestiunea tarifelor în publicitate; am făcut aceea ce Englezii numesc „fair play“ și Francezii „carte sur table“. Acum se preferă pregătiri secrete, ear' Reichstag-ul se primească toate în câteva zile. Politicesc este un rezultat foarte regretabil. Dacă Reichstag-ul primește aceasta, își păgubescă vađa în popor. Dacă voese să 'și-o conserve, trebuie să observe cel puțin termenul de bună cuviință, i care este cu puțință o examinare subiectivă.

Durerile vor urma, după-ce vor fi în-călțate ghetetele cele nouă. Ce au făcut deputații noștri? se va dice atunci, ear' răspunsul va fi: Au aprobat, pentru-că guvernul așa a putut.

Că Reichstag-ul nu are puțință de a modifica tractatele, este a doua ficțiune. El poate dice la fiecare paragraf: Acesta nu-l vom 'și-l vom respinge, dacă nu va fi modificat. Reichstag-ul este în legislațiune și în privința vămilor cu deservire egal îndreptățit cu Bundesrath-ul.

Reichstag-ul este legătura indispensabilă a unității noastre naționale. Dacă el perde în autoritate, se slăbesc legăturile care ne țin laolaltă. Coerența noastră în imperiu se bazează pe tractatele care le-au încheiat guvernele germane între sine, dar' și pe reprezentanța comună în Reichstag. Este datorința noastră

națională a le conserva acestea capabile de rezistență și cu autoritate.

La aceasta aș conlucra bucuros și în desbaterile actuale, dar' după-ce toate fracțiunile din motive de interes de fracțiune s'au obligat prealabil, intervenirea mea trebuie să o cred nefolositoare. Știu ce va să dică o asemenea hotărâre de fracțiune, ea nu se mai poate schimba, ori-cum se va schimba ulterior atitudinea fracțiunii. Și așa toate vor fi permise. Mergerea mea acolo și intervenirea mea ar trebui să se mărginească a critica și a ataca fără folos pe autorii proiectelor și pe cei-ce le aprobă. Aceasta este o dovadă, care mă repulsează. Speriez, că Reichstag-ul însuși, cunoscându-și poziția în țară, și pe pământul puțin de pripire, sub care autoritatea sa ar putea suferi. La o critică pătrunzătoare, cum ar trebui să o fac, sunt mai puțin chemat ca alții. Am tot 50 de ani în serviciul statului și mai multe decenii la loc conducător. A pași în public contra conducătorilor lui, cum ar trebui, dacă peste tot aș vorbi în Reichstag, imi este penibil și ar trebui să am mai tari motive ca cele de astăzi, ca să înving acest resens. Poate-că voi fi silit, dar' voesc să mă aștept.

Toate aceste v-le spun ca scusă, că stau aici în nelucrare, în loc de a-mi exercia mandatul. Medicul meu, după-cum vedeți, a venit ear' aicia, ca să mă țină de haină. A aușit dela nevasta mea, că vreau să plec la Berlin, și s'a grăbit să mă prindă.

Mai amîn participarea mea la desbateri, deși apasă greu asupra mea grija, că avem să fim legați pe 12 ani de stări de lucruri, ale căror efecte astăzi nimenea nu le poate prevedea, nici chiar urșitorii lor.

Reforma taxelor telegrafice.

Privitor la reducerea taxelor pentru depeși și a altor modificări ce se vor introduce în tariful telegrafic începând dela 1 Ianuarie 1892, ministrul de comerț reg-ung. a emis cu data de 10 Decembrie a. c. o ordonanță sub nr. 79.028, al cărei cuprins esențial e următorul:

Taxa telegrafică a statorcesc începând cu 1 Ianuarie 1892, atât pe teritorial coroanei ungare, cât și în comunicația reciprocă dintre Ungaria și Austria, dintre Ungaria, Bosnia și Erșegovina, precum și în comunicația dintre Austro-Ungaria și Germania, pe lângă omiterea taxelor fundamentale de 24 crețari, resp. 30 crețari pro cuvânt cu trei crețari, la un minimum al taxei de 30 cr.; în comunicația locală însă, anume în comunicația dintre oficiile telegrafice de stat sau ale căii ferate aflătoare în aceeași comună, precum și pentru depeșile schimbate în comunicația de graniță favorizată de până acum, pe lângă omiterea taxei fundamentale de 12 crețari pro cuvânt cu 1 crețar, la un minimum al taxei de 20 crețari. Aceleași taxe se vor plăti începând cu ziua numită și la oficiile telegrafice private, precum și la cele ale căii ferate, fără considerare la aceea, că în locul acela există sau nu oficiu telegrafic de stat. Taxele au

să se plătească la stațiunile telegrafice în mărci postale, din contră la stațiunile telegrafice ale căii ferate în bani gata.

Despre depeșile predate, începând dela ziua numită nu se vor da recepșie fără taxă. Cel care poftescă o recepșie despre o depeșă dată, e dator să plătească pentru aceea cinci crețari. Excepție fac depeșile de stat, care trebuie predate cu un protocol de înmanare. — Pentru depeși au să se folosească la oficiile telegrafice de stat și private blanchetele de telegrame edate de stat, din contră la oficiile telegrafice ale căilor ferate cele edate de către respectiva cale ferată. Blanchetele se vor da și de aci încolo fila cu un crețar.

Acele firme comerciale sau industriale, care, în urma întocmirii traficului lor, trimit depeșile lor în două exemplare și doresc să aibă autogramul aceluia, pot să-și tipărească blanchetele de telegrame pe speșele proprii, cu rezerva însă, că blanchetele de telegrame tipărite de aceea în număr divisibil prin 50, apte pentru copiat, amestecate cu foi albe de hârtie să fie legate într'o carte, — să consune cu blanchetele de telegrame tipărite de stat în privința colorii, mărimii și ajustării și să nu cuprindă nimic altceva, decât ceea-ce se referă la serviciul telegrafic. Pentru blanchetele de telegrame legate într'o carte e a se plăti înainte de folosirea lor pro filă un crețar, respective să se plătească în mărci postale. Blanchetele timbrate se pot întrebuița totdeauna la ori-care oficiu telegrafic din acel loc.

Pentru telegrame trimise la un loc, în care se află numai un oficiu telegrafic al căii ferate, afară de taxele rodinare telegrafice, e a se plăti încă o taxă pentru curier de 15 cr, resp. se vor plăti în mărci postale. Se înțelege de sine, că dacă telegrama e adresată la gară, taxa pentru curier nu se poate pretinde. În celelalte normele existente pentru manipulațiunea telegramelor rămân neschimbate.

În comunicația din lăuntru Ungariei se vor primi și expediază fără a fi dificultate și depeși chifrate sau și fără text, deasemeni și în comunicația cu Austria (cu excepțiunea Dalmatiei) și cu principatul Liechtenstein. Pentru Bosnia, Erșegovina și Dalmatie depeși chifrate sau fără text nu se expediază. Fiecare cuvânt poate avea cel mult 15 litere sau 5 cifre. Comunicației locale, în care se plătesc de cuvânt 1 crețar, ear' pentru depeși cel puțin 20 crețari, aparțin în capitala Budapesta toate oficiile telegrafice, pretutindenea și oficiile telegrafice ale căii ferate. Ca taxă de înmanare s'au statorit 40 crețari în Budapesta la institutul de alienați în Leopoldfeld, la asilul honveților și la casarma Francisc-Isid, în Sibiu la institutul alienaților, în Agram la institutul alienaților Stranivcevan, în Brașov la oficiul-suprem vamal, în Kecske-mét la casarma Rudolf, în Várpálánka la magazinul militar de augmentațiune și 15 crețari dela stațiunea căii ferate Zákány până în Zákány.

Ministrul de comerț afară de aceea a mai ordonat, că cu 1 Ianuarie 1892 dispozițiile de până acum în privința manipularii și punerii în scoateală a telegramelor în stațiunile căilor ferate vor eși cu totul din vigoare, și în viitor în stațiunile căilor ferate vor fi a se lua acurat aceleași taxe ca și la oficiile telegrafice de stat.

Noul tarif al taxelor telegrafice s'a introdus pe baza unui protocol încheiat la 1 Iulie în Budapesta între guvernul german, austriac și ungar. În sensul acestei învoeli o punere în scoateală în privința taxelor nu va avea loc între cele trei state și învoala rămâne nemărginită până atunci în vigoare, până când nu se va denunța de unul din cele trei guverne, în care cas învoala va mai avea valoare numai un an.

CRONICĂ

Dela Curte. Archiducele Francisc Ferdinand a plecat din Sopron la Viena, unde își va serba a 28-a aniversare a născerii sale.

Archiducele Ernest, după-cum scriu foile din Viena, merge mai bine cu starea sănătății sale.

Ministrul Weckerle la Viena. După informațiunile diarului „Politische Correspondenz“ pește-câteva zile Weckerle, ministrul de finance al Ungariei, se va duce la Viena, unde va urma a conferi cu Dr. Steinbach, ministrul de finance al Austriei.

Wie hájstzt? Kultur-egylet-ul a primit un frumos cadou, acum de sărbătorile Crăciunului: Anton Klein, patriot din Budapesta, și-a schimbat numele de familie al său și a copilor sei Josef și Alfred în Kardos.

Archiducesa Stefania autoară. I-se scrie lui „Nemzet“ din Viena, că M. S. Monarchul a dat permisiunea să se tipărească o carte scrisă de Archiducesa Stefania. Cartea se va vinde în scop filantropic.

Timpul. De cinci zile suntem în plină iarnă. Zăpada destul de groasă acoperă pământul, ear' frigul se face din zi în zi tot mai simțitor. — Din întreagă țeara vin de altfel sciri despre zăpada ce cade și frigul mare ce domnesce.

Influenza. La Budapesta s'a constatat în mod oficial că sunt 82 bolnavi de influență. — Se scrie în același timp, că în Rusia influența băntue cu o furie mare. La Odesa sunt 9000 bolnavi de influență, casurile de moarte sunt și ele înspăimântătoare. La Chiev, Charkov și Chisineva a treia parte din poporație este bolnavă.

Duelul Fejérváry-Ugron. Cetitorii noștri pot vedea din telegrame ce ni-s'a trimis, că duelul între ministrul de honveți Fejérváry și Ugron s'a făcut. Martorii ai ministrului au fost conții Károlyi Tibor și Keglevich István, ear' ai lui Ugron a fost Abrányi Kornél și contele Behlen Gábor. Martorii s'au întâlnit Vineri și au cădat de acord îndată că duelul să se facă întâiu cu pistolul, ear' dacă acesta nu va avea rezultat cu sabia, ceea ce s'a și întâmplat.

Censuri profesoriale. Dl. Antoniu Cighi, profesor gimnasial în Beiuș, și dl. Emilian Popescu din Dumbrava, teolog abs. dela Sibiu și absolvent al facultății philos. dela universitatea din Budapesta, au depus în zilele trecute censura profesorală înaintea comisiei examinătoare din Budapesta.

Delapidare. Foile unguresci aduc scirea, că din casa comunală dela Osztapar, lângă Seghedin, s'a constatat că lipsește 10.000. Au fost arestați casierul Kamurits Sima și Aporita Obrad, asupra căror sunt grave bănueli că ei au delapidat.

Examenе fundamentale. După propunerea consiliului universitar, ministrul instrucțiunii publice a înscuțat, că examenеle fundamentale la universitate se vor da între 25—31 Ianuarie.

Duel sângeros. Se erie din Eperjes, că un duel sângeros s'a dat acolo între K. E., funcționar la banca populară, și între M. L., membru în direcția băncii. Cel dintăiu a primit trei tăieturi foarte adânci cu sabia. Cestălaltă rămas neastios. Causa duelului a fost ceartă în decursul funcțiunii.

Încercare de omor. Ni-se scrie din Comlăuș (St. Ana-veche), com. Aradului, că de mai mulți ani Stefan Novac de acolo ținea în relațiuni cu o femeie cu numele Nușca. Zilele trecute această femeie îmbrăcându-se ca bărbat, până-ce Novac era dus la Șiria, s'a dus și a încercat să omoare pe soția legitimă a amantului ei, rându-o cu un cuțit mare. Nu 'i-a succés însă să o omoare, căci din odaia vecină a venit o nepoată în ajutorul femeii atacate. Arestată, femeia Nușca a mărturisit ce a avut de gând să facă, și înțrebată fiind, dacă Novac a îndemnat-o la crimă, ea a răspuns nu, cu toate-că Novac a mărturisit, că el a îndemnat-o.

Omorit pe fereastră. La Lengyel-tot, moșia contelui Zichy Béla, păzitorul de pădure a fost împușcat alături pe fereastră tocmai când era cu soția sa. Ucigașul a scăpat prin întunec.

Cultul kossuth-ist. La Alba-Regală domnesce o mare agitațiune contra vicecomitelui baronul Fiáth, care nu-i permis să fie instalat în sala cea mare a casei comitatului portretul în mărime al lui Kossuth, dăruit de contele Károlyi Gábor, deputat al acestui oraș.

Kerkápoli, profesorul universitar din Budapesta și fost ministru maghiar, este greu bolnav.

Album 48-tist. Comitetul de expoziție 48-tistă din Budapesta s'a hotărât să scoată și un album, în care vor fi peste 1500 planșete, unele colorate în ulei.

Furt. Proprietarul magazinului de giuvăricale Emanuel Diamant din Budapesta a anunțat poliției, că pachetul dat la posta din Bocsa nemțească pentru Seghedin de către agentul seu Adolf Löwbeer a dispărut. Erau în el petri prețioase în valoare de 10.000 fiorini.

Proces de presă. Ași se va desbata la tribunalul din Budapesta un proces de presă, intentat de diaristul din Zenta Jakó Fischer contra lui Iuliu Horváth, cetățean tot de acolo, care 'l-a calumniat prin diare.

Înmormântarea Archiducelui Sigismund. Sămbătă după amiazi, la orele 4, rămășițele mortuare ale Archiducelui Sigismund au fost stințite în parohia curții dela Viena. A oficiat arhiepiscopul Augerer, și afară de M. S. Monarchul au asitat toți membrii Casei domnitoare, ministrii și alții. Cociugul a fost apoi dus la gară, de unde cu tren separat s'a pornit la Gmund. Parohia regală italiană și regele Spaniei au trimis coroane pe cociug.

Nothnagel despre influență. Vorbind despre doctoriile cu cari trebuie să se vindece influența, Nothnagel, vestitul profesor vinez, spune, că în căsaur, când influența se

Și dacă fiul de împărat 'și-a ales-o pe cea tristă, se nu ne mirăm, căci în fața a ceea ce a putut să cetească mai mult sentiment, mai mult interes față cu persoana lui decât într'un singur zimbet trecător.

Hero.

III. Răspuns.

Zimbetul (a) din partea miresei.

1. A fost el o cursă pusă în calea fericirii mirelui? Nu. Femeile în căsătorie, deși nu 'și-ar iubi bărbaii, totuși sunt cu mult mai atente decât a-i neferici prin astfel de curse. Apoi care femeie nu doarece a fi împărăteasă?

2. A fost zimbetul femeii ce-și vede bărbatul? Nu. Zimbescă, da! între 4 ochi, nu însă între stătețe rivale și plane în astfel de pozițiuni critice. Mireasa se înroșește în fața mirelui. Devine tristă și gânditoare, ce puțin la aparență.

3. A fost expresiunea bucurii, prin care chiamă pe iubit? Nu. O femeie mai mult doarece a fi iubită decât a-și arăta iubirea în prezența atător rivale. E cu mult mai ambițioasă.

4. A fost zimbetul fericirii complete? Nu, deoarece-ce fiul de împărat încă nu 'i-a trimis epistole de amor, ba nu 'i-a făcut nici chiar un compliment.

5. A fost zimbetul căci a triumfat prin frumetea sa? Nu, deoarece-ce eată bărbatul ei nu vrea să o cunoască?

b) Zimbetul din partea rivaliei.

6. A fost expresia nea invidiei? Da. Femeia ca și luda prin un zimbet își ascunde întunecimea inimii.

7. A fost bucuria de încurcarea mirelui? Da. Ori-ce femeie se bucură de năcazu

mirelui alteia, dacă e frumos, din simplul motiv, că e al rivaliei sale, și poate mai cugetă că ce soacră va avea respectivul. --

8. A fost el o cursă de a atrage pe mire și astfel a-l neferici? Nu, deoarece-ce știe că el și acum nu poate fi, nutrește însă speranța de a fi cu timpul și ea iubită.

9. A fost un zimbet satiric? Da, căci cugeta: eată ce mai mire, nu e în stare a-și alege nevasta.

10. A fost plăcerea, că poate rivalisa cu cea mai frumoasă? Da! căci cugeta: totuși trebuie să fiu încă foarte frumoasă.

11. A fost în fine un zimbet cochet? Da! Cine nu știe aceasta? Sau să dicem că a fost zimbetul de fericirea rivaliei sale? Oh! --

2. Fața întunecată, a) din partea miresei.

12. A fost imputare pentru cel-ce întârzie? Da! căci cugeta: Ah! tinărul acesta se teme de femei?

13. A fost expresiunea simțului de disugust și neplăcere? Nu. Multe femei știu sacrificia amorul în favorul altor avantagii sociale.

14. A fost semnul, că nu ea a fost cea cununată? Din contră 'i-ar fi făcut o miie de semne spre a-i da să înțeleagă, că dinsa e în adevăr cea cununată, dar' frica de mânia împăratului a ținut-o pe loc.

15. A fost expresiunea temerii, că bărbatul n'o iubescă? Da! Deoarece-ce cugeta: Ah! trebuie că e alta mai frumoasă decât mine: bărbatul meu nici nu vrea să mă cunoască.

16. A fost mânia, că nu o recunoaște de cea mai frumoasă? Da! Părea că-i dice: Cum? Nu sunt eu cea mai frumoasă? Nu veți? Nu mă iubesci?

17. A fost expresiunea jalusiei? Da! Căci dicea: Ce? bărbatul meu utoază a privi în ochii alteia, Răsunare! Femeia jalusă nu se poate stăpâni.

18. A fost temerea pentru viața bărbatului iubit? Da! Căci cugeta astfel: Doamne! De cumva ar alege pe alta voi fi neconsolabilă, căci aș rămâne vedăvă fără de a eređi o avere însemnată. --

b) Fața întunecată din partea rivaliei.

19. A fost expresiunea invidiei? Nu! Arma unei femei invidioase n'ce întristare, ci cochetăria, înțeleg nănuța de a se face dinsa mai plăcută.

20. A fost regretul, că nu dinsa a fost cununată? Nu. Căci cred că și pe acolo era la modă cântecul: „Frânză verde de bujor, nu stă lumea într'un fcior“.

21. A fost temerea, că o va alege pe ea? Aș! S'ar fi ținut de cea mai fericită din simplul motiv al ambițiunii personale.

22. A fost mânia, că nu o crede cea mai frumoasă? Nu. Aci nu era vorba de a alege pe cea mai frumoasă; ci ori nevasta, ori moartea. Căsătoria s'a încheiat și punctum. Tinărul a deschis ușa, pe care a eșit frumoasa dinsa.

Se poate însă, că rivala s'a întunecat la față spre a dovedi, că nu dinsa e cea cununată, că nu voese să fie cauză a nefericirii mirelui, atunci însă dacă mireasa totuși a zimbet în fața pericolului de moarte al bărbatului seu, atunci nefericitul fiu de împărat a strâns în brațele sale un demon mai crud decât însuși tigrul. Aceasta însă nu o cred.

Paucenesci, 25 Octomvrie 1891.

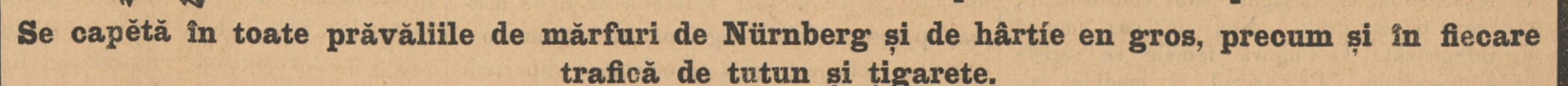
Stefan Țărinad.

[1174] 10—

Șeful serviciului de întreținere al C. F. R.
București, Calea Victoriei Nr. 124.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Detailuri se dau **Schwimm-**
ulgasse Nr. 52. [1181] 1-3

[illegible]